

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงกฎหมายคุ้มครองคนพิการในการจ้างงาน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต พ.ศ. 2550 ในประเด็นที่เกี่ยวกับการห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในการจ้างงานคนพิการ ตามสถิติที่สำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2550 พบว่ามีประชากรที่พิการ 1,871,860 คน และมีแนวโน้มว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นตามอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร แต่มีคนพิการเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีงานทำ เนื่องจากนายจ้างและเจ้าของสถานประกอบการส่วนใหญ่ปฏิเสธการจ้างงานเนื่องจากความพิการ ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ทำให้คนพิการเหล่านี้ต้องตกอยู่ในสถานะทางสังคมที่ย่ำแย่ และตกเป็นภาระของครอบครัวและประเทศชาติ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย

จากการศึกษาบทกฎหมายของประเทศไทย จะเห็นว่าไม่มีกฎหมายฉบับใดที่บัญญัติคุ้มครองคนพิการในเรื่องของการจ้างงานไว้เป็นการเฉพาะ ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แม้จะมีการบัญญัติเกี่ยวกับการห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการไว้ แต่ก็ไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับการห้ามเลือกปฏิบัติในการจ้างงานคนพิการไว้ อย่างไรก็ตามก็สามารถนำบทบัญญัติดังกล่าวซึ่งเป็นบททั่วไปมาปรับใช้กับกรณีการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานคนพิการ กล่าวคือ หากมีการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานคนพิการ คนพิการนั้นก็จะได้ความคุ้มครองตามกฎหมายนี้ด้วย

กฎหมายฉบับนี้บัญญัติช่องทางให้คนพิการที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมสามารถใช้สิทธิเรียกร้อง โดยใช้สิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการนั้นได้ แต่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้กฎหมายฉบับนี้หลายประการ ดังนี้

ประการแรก ปัญหาความหมายของการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในการจ้างงานคนพิการ เนื่องจากยังไม่มีการบัญญัติลงไปให้แน่ชัดว่ามีกรณีใดบ้างที่ถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม จึงเห็นว่าควรมีการบัญญัติให้มีความชัดเจนเหมือนเช่นใน ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย ที่มีการบัญญัติถึงการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในการจ้างงานไว้อย่างชัดเจน โดยบัญญัติว่ากรณีใดบ้างที่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการในการจ้างงาน ทำให้คนพิการทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของตนได้อย่างชัดเจน

ประการที่สอง คือ ปัญหาเกี่ยวกับประเภทของคนพิการที่มีสิทธิร้องขอให้เพิกถอนการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เนื่องจากปัจจุบันกฎหมายกำหนดประเภทคนพิการไว้ 6 ประเภท เพื่อให้กฎหมายฉบับนี้มีผลในการคุ้มครองคนพิการหรือบุคคลผู้มีความบกพร่องด้านต่างๆ จากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้อย่างทั่วถึง จึงเห็นว่ากฎหมายควรเปิดกว้างในการให้สิทธิกับบุคคลทุกคนที่มีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่งจนเป็นเหตุให้บุคคลนั้นไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้เป็นปกติเหมือนคนทั่วไป ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายฉบับนี้ โดยความบกพร่องนั้นอาจไม่เข้าตามประเภทคนพิการตามที่กฎหมายนี้กำหนดไว้ หากแต่บุคคลนั้นพิสูจน์ได้ว่าเขามีความบกพร่องและความบกพร่องนั้นเป็นอุปสรรคในการประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันและการเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิตามกฎหมายฉบับนี้ทุกประการ

ประการที่สาม คือ ปัญหาการใช้ระบบสัดส่วนกับการห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เนื่องจากกฎหมายของประเทศไทยใช้ทั้งมาตรการส่งเสริม และมาตรการห้ามเลือกปฏิบัติควบคู่กัน ซึ่งมาตรการทั้งสองไม่ได้ขัดแย้งกันแต่อย่างใด ดังนั้นจึงควรสร้างดุลยภาพระหว่างสองมาตรการนี้ กล่าวคือ ควรมีการสนับสนุนมาตรการส่งเสริม ให้มีการจ้างงานคนพิการตามระบบสัดส่วนและการให้ประโยชน์ในทางภาษี เพื่อจูงใจให้เจ้าของสถานประกอบการทั้งหลายยอมรับคนพิการเข้าทำงาน เพราะหากจะใช้แต่มาตรการห้ามเลือกปฏิบัติแต่เพียงอย่างเดียว อาจจะทำให้เกิดอคติความลังเลได้ แต่อย่างไรก็ตามหากมีการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานเกิดขึ้นจริง นายจ้างและเจ้าของสถานประกอบการก็ไม่อาจอ้างว่าตนรับคนพิการเข้าทำงานครบตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว หรือ ส่งเงินเข้ากองทุนแทนการจ้างงานคนพิการแล้ว ได้เช่นกัน

ประการสุดท้าย ปัญหาผลกระทบต่อระบบธุรกิจ จะเห็นว่าการรับคนพิการเข้าทำงานนั้นได้ทั้งแรงงานและได้ประโยชน์หลายประการ เช่น มีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าจ้างที่จ่ายให้แก่คนพิการหรือเงินที่ส่งเข้ากองทุนแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด จึงไม่ส่งผลต่อการประกอบธุรกิจแต่อย่างใด แต่จะมีเพียงกรณีเดียวที่จะส่งผลกระทบต่อ การประกอบธุรกิจของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ คือ กรณีที่นายจ้างไม่ประสงค์จะจ้างงานคนพิการ โดยนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามที่กฎหมายกำหนด ต้องส่งเงินเข้ากองทุน หากไม่ส่ง ส่งล่าช้า หรือไม่ครบถ้วน ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี ของจำนวนเงินที่ยังไม่ส่งเข้ากองทุน

อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอในการแก้ไขกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นนั้นยังมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาต่อไปให้ละเอียดถี่ถ้วนยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับ
วิวัฒนาการของสังคมต่อไป